

Κύριε Πρόεδρε, Κυρία Διευθύντρια του Μουσείου Ασιατικής Τέχνης, Κυρίες και Κύριοι,

Ανταποκρινόμενοι στην πρόσκληση του Συλλόγου «Albert Cohen Κέρκυρα» για την επέτειο δύο αιώνων παρουσίας των Μαλτέζων στην Κέρκυρα, συμμετέχουμε με ιδιαίτερο αίσθημα ευθύνης στην αποψινή εκδήλωση. Το ζήτημα της μαλτέζικης μετανάστευσης στην Ελλάδα και ιδιαίτερα στην Κέρκυρα, όπου έως σήμερα επιβιώνει ο μεγαλύτερος σχετικός πληθυσμός, είτε από την ακαδημαϊκή και ερευνητική της σκοπιά, είτε ως μνήμη των απογόνων των πρώτων εκείνων μεταναστευτικών ροών, προκαλεί ανάμικτα συναισθήματα και τετριμμένους, μερικές φορές, συνειρμούς. Σε ότι με αφορά και με έχει καθορίσει, οι διηγήσεις και οι μαρτυρίες των παλαιότερων μου, τα κατάλοιπα των κειμηλίων, οι καταθέσεις για τις δοκιμασίες και την επιβίωση σε πέτρινα χρόνια, μου προκαλούσαν πάντοτε μία βαθιά συγκίνηση και την ανάγκη να αναμοχλεύω συνεχώς πληροφορίες και πηγές για την μακρινή αυτή καταγωγή, τις συνέπειες και τις... ασυνέπειες της μέσα στον χρόνο.

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ιστορίας του νησιωτικού συμπλέγματος της Μάλτας, είναι η ίδια η ιστορία των μετακινήσεων των κατοίκων του, μία ιστορία που χάνεται στην αχλή των χρόνων. Μία βραχώδης κουκίδα στην καρδιά της λεκάνης της Μεσογείου η Μάλτα, κατοικήθηκε, κατακτήθηκε ή αποικήθηκε ήδη από τους πρώτους νεολιθικούς χρόνους: Φοίνικες, Καρχηδόνιοι, Ρωμαίοι, Βυζαντινοί, Άραβες, Νορμανδοί, Σικελοί και το Κυρίαρχο Στρατιωτικό και Νοσοκομειακό Τάγμα του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ - όταν εγκατέλειψε τη Ρόδο μετά την πτώση της στους Οθωμανούς - όλοι αναζήτησαν στο μαλτέζικο αρχιπέλαγος ένα ασφαλές καταφύγιο. Κατά τη διάρκεια της παρουσίας των Ιπποτών ενισχύθηκε η άμυνα του νησιού, χτίστηκαν τα σπουδαία οχυρωματικά μνημεία που χαρακτηρίζουν έως σήμερα την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία του τόπου, καλλιεργήθηκαν οι τέχνες, η εκπαίδευση, το εμπόριο, η ναυσιπλοΐα, ενώ η αυτοθυσία και η αντίσταση των Ιωαννιτών, αλλά και των ντόπιων, το 1565, κατά τη διάρκεια της μεγάλης οθωμανικής πολιορκίας, άλλαξε τον ρου της ευρωπαϊκής ιστορίας. Η κυριαρχία του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη στην Μάλτα καταλύθηκε όταν οι Γάλλοι του Ναπολέοντα Βοναπάρτη, στο δρόμο τους για τη μεγάλη εκστρατεία στην Αίγυπτο κατέκτησαν το νησί το 1798, ενώ οι Βρετανοί την κατέλαβαν δύο χρόνια αργότερα, μετατρέποντάς την σε προτεκτοράτο. Το 1814, βάσει της Συνθήκης των Παρισίων, η Μάλτα αποτέλεσε τμήμα της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, στην οποία παρέμεινε μέχρι την ανεξαρτησία της το 1964. Μία ιστορική πορεία συνυφασμένη και παράλληλη με αυτήν της καταλήψεως των Ιονίων Νήσων από τους Βρετανούς, με την εθνική αποκατάσταση ωστόσο της Μάλτας, να καθυστερεί μία επιπλέον εκατονταετία.

Η σύνθεση και η πυκνότητα του πληθυσμού στο αρχιπέλαγος της Μάλτας καταγράφεται διαχρονικά ως μία από τις πλέον υψηλές και αναπτυσσόμενες διεθνώς, γεγονός που τακτικά προκάλεσε προβλήματα επιβίωσης στους γηγενείς. Για τον σκοπό αυτό, ήδη από τα πρώτα χρόνια του 19^{ου} αιώνα, προτάθηκαν διάφοροι προορισμοί εγγύς ή μακρινότεροι, στις περισσότερες περιπτώσεις όμως οι προσπάθειες μετανάστευσης ή αποικισμού απέτυχαν λόγω έλλειψης προγραμματισμού, οικονομικών πόρων και οργάνωσης. Το να εξαναγκάζεται βέβαια κάποιος να εγκαταλείψει τον τόπο και τους ανθρώπους του, αναζητώντας ελπίδα ή μία καλύτερη ζωή σε μία ξένη γη, δεν αποδείχθηκε ποτέ εύκολο ή ευχάριστο, γι' αυτό και δεν είναι δόκιμη και δίκαιη η προσέγγιση του φαινομένου της μαλτέζικης μετανάστευσης μόνο με όρους που σχετίζονται με το χαμηλό επίπεδο ζωής των Μαλτέζων του 19^{ου} αιώνα, τα υψηλά επίπεδα ανεργίας και τους αργούς ρυθμούς ανάπτυξης, που έρχονταν να προστεθούν στον καλπάζοντα ρυθμό της δημογραφικής ανόδου στο νησί. Επειδή όμως η ιστορία των δύο επτανησιωτικών συμπλεγμάτων, της Μάλτας και των Ιονίων Νήσων, παρουσιάζει πολλά κοινά χαρακτηριστικά και κάποια από αυτά υπήρξαν οι κοινωνικοί και πολιτισμικοί πειραματισμοί και οι πολιτισμικές συναλλαγές που επιχείρησαν πάνω τους οι διάφορες δεσποτείες, προστασίες και στρατιωτικές καταλήψεις, η μετανάστευση των Μαλτέζων στα αγγλοκρατούμενα Επτάνησα και ειδικά στην Κέρκυρα, είναι ιστορικά βέβαιο πως υποκινήθηκε από τη βρετανική διοίκηση, που είχε τον πολιτικό και στρατιωτικό έλεγχο και στα νησιά της Μάλτας. Υποκινήθηκε ως μία επιλεκτική στο μεγαλύτερό της ποσοστό οργανωμένη, αν και όχι πάντοτε ευκατρία, μετακίνηση ανθρώπων εγνωσμένης τεχνολογικής εκπαίδευσης και ηθικής και όχι ως μία υποκινούμενη μεταφορά μίας οικονομικά ασθενούς και βιοτικά υποβαθμισμένης κοινότητας μεταναστών, αγροτικής απασχόλησης, που επί έναν περίπου αιώνα θα

ζούσε ως απόβλητη στις παρυφές της πόλης της Κέρκυρας, μισθώνοντας κτήματα από το δημόσιο ή από ντόπιους μεγαλοκτηματίες.

Παρ' όλ' αυτά οι πρώτοι μετανάστες τόσο στην Κέρκυρα, όσο και την Κεφαλονιά, πέρασαν ένα τεράστιο πολιτισμικό σοκ και δοκιμάστηκαν κάτω από συνθήκες ουσιαστικού εγκλωβισμού ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς πολιτισμούς. Οι θρησκευτικές και κοινωνικές ζυμώσεις της εποχής και η οικονομική τους ανέχεια, τους απομόνωσαν αισθητά και οι σπάνιες αποστολές κάποιου επισκέπτη ιερέα ή εκπροσώπου της Κυβερνήσεως της Μάλτας, δεν υπήρξαν αρκετές και ικανές για να αντιμετωπιστεί η ανασφάλεια, ο αναλφαβητισμός, η φτώχεια, η εργατική εκμετάλλευση, ο προτεσταντικός προσηλυτισμός και η αποχή από τα μυστήρια. Και σαν να μην ήταν αυτό αρκετό, ο φόβος των επιδημιών και άλλων ασθενειών, μακριά από τη Μάλτα, προκαλούσε μεγαλύτερο φόβο και ανησυχία σε εκείνους, που παρά τις αντιξοότητες, επιθυμούσαν ακόμη να μεταναστεύσουν.

Οικονομικοί κυρίως μετανάστες οι Μαλτέζοι που προορίζονταν για την Κέρκυρα, πολιτικοί εξόριστοι, ειδικευμένοι τεχνίτες και καλλιτέχνες στην υπηρεσία των βρετανικών δυνάμεων, αλλά και έμπειροι καλλιεργητές, θα αποτελέσουν μέχρι τα πρώτα χρόνια του εικοστού αιώνα ένα μωσαϊκό χιλίων περίπου ψυχών με συνδετικό κρίκο τη γλώσσα, τις παραδόσεις και τη βαθιά καθολική τους πίστη. Πρόκειται σαφώς για ένα ρεύμα, μαζί με αυτό των Ηπειρωτών, των Εβραίων, των Πουλιέζων και των Σικελών, την ίδια χρονική περίοδο, που συνέβαλε καθοριστικά στην αναδιαμόρφωση του τοπικού κοινωνικού, δημογραφικού, θρησκευτικού, πολιτισμικού και πολιτικού σκηνικού της ευρύτερης εποχής. Παρ' όλ' αυτά αν και οι Μαλτέζοι αγρότες που εργάζονταν στην Κέρκυρα, ανεξαρτήτως της κτήσεως της βρετανικής ιθαγένειας ή την απόκτηση της ελληνικής υπηκοότητας, παρέμειναν η τάξη με την πιο βαριά εργασία και τις χειρότερες κοινωνικές συνθήκες, κατηγορήθηκαν επιπροσθέτως ότι απειλούσαν τις θέσεις εργασίας των ντόπιων εργατών, παρά το ότι κέρδιζαν μόνο το 1/3 του ημερομισθίου ενός κερκυραίου αγρότη ή ακόμη, μερικές φορές, λάμβαναν την αμοιβή τους με τη μορφή βασικών καθημερινών αγαθών και όχι σε χρήματα. Ως αποτέλεσμα αυτής της διάκρισης και της έλλειψης μέσων, υπήρξε η φτώχεια και άφιλες συμπεριφορές που οδήγησαν αναπόφευκτα αρκετές περιπτώσεις μεταναστών, τα πρώτα κυρίως χρόνια, σε ακραίες ή παραβατικές συμπεριφορές.

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στο λυκαυγές του 20^{ου} επίσημες αναφορές αλλά και επιστολές των μεταναστών που απευθύνονταν στις οικογένειές τους στην Μάλτα, περιέγραφαν ένα κλίμα απομονωτισμού και προκατάληψης. Η Κυβέρνηση και η αρχιεπισκοπή της Μάλτας αποφάσισαν να μελετήσουν την κατάσταση και ανέθεσαν στο νεοσύστατο Τάγμα των Φραγκισκανών Μοναχών της Ιεράς Καρδίας του Ιησού να ιδρύσει ένα σχολείο για τους μετανάστες της Κέρκυρας και τα παιδιά τους. Το πρωί της 29ης Μαΐου 1907, τρεις νεαρές καθολικές καλόγριες, η ιδρύτρια του Τάγματος Margherita De Brincat, η πρώτη τοπική ηγουμένη Nazarena Gouder και η Benedetta Gauci, έφθασαν στο λιμάνι της Κέρκυρας και είκοσι ημέρες μετά έλαβαν την άδεια να ξεκινήσουν τα μαθήματα, εγκαινιάζοντας το πρώτο μικρό, στο ξεκίνημα, σχολείο. Η ίδρυση αυτού του σχολείου, αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μειονοτικές ή παροικιακές εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες, που εξελίχθηκαν στην Κέρκυρα, μέχρι τουλάχιστον τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες. Η απρόσκοπτη λειτουργία του ευνόησε ριζικά τόσο την ανάπτυξη όσο και την κοινωνικοποίηση μίας μεγάλης μερίδας του κερκυραϊκού πληθυσμού με μαλτέζικες ρίζες, που ζούσε περιθωριοποιημένη στις παρυφές της πόλης της Κέρκυρας. Χρειάστηκαν να περάσουν αρκετές δεκαετίες από την πρώτη τους εγκατάσταση για να επιτύχουν -σταδιακά- να ενταχθούν στον κοινωνικό ιστό της Κέρκυρας, καθώς το εργατικό αυτό δυναμικό και τα παιδιά τους που δεν υπερέβαιναν την εποχή εκείνη το δύο τοις εκατό του ντόπιου πληθυσμού, έζησε για έναν ολόκληρο αιώνα, μετά την εγκατάστασή του στην Κέρκυρα, υπό καθεστώς νομικής αβεβαιότητας και προσωρινότητας. Η αβεβαιότητα αυτή των γονέων και η εργασιακή τους ανασφάλεια δεν ήταν δυνατό να μην επηρεάσει αρνητικά και την ένταξη των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον. Ακόμη περισσότερο, το χαμηλό βιοτικό επίπεδο των Μαλτέζων γονιών οδήγησε αναπότρεπτα σε πολύ χαμηλές προσδοκίες και δε σημειώνονταν καμία ενθάρρυνση προς τα παιδιά τους για να συνεχίσουν, στον πρώτον τουλάχιστον αιώνα από την εγκατάστασή τους στην Κέρκυρα, τις σπουδές τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Καθώς λοιπόν η πλειονοψηφία των παιδιών των Μαλτέζων μεταναστών που στην πλειονότητά τους είχαν γεννηθεί στην Κέρκυρα απείχε συστηματικά από την εκπαίδευση, αφού απασχολούνταν καθημερινά σε αγροτικές εργασίες ή συνεισέφερε με την παρουσία του στην οικογενειακή επιχείρηση, η μεγάλη πρόκληση των καλογραιών ήταν να τα υποχρεώσουν να προσέλθουν στις σχολικές τάξεις, όπου προτεραιότητα έδιναν στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, με σκοπό τη γρηγορότερη αφομοίωση των μικρών μαθητών στο ελληνικό περιβάλλον. Μία ριζοσπαστική κίνηση, όπου όμως η επιλογή των δασκάλων και του διδακτικού υλικού, ήταν προνόμιο του Έλληνα επιθεωρητή δημοσίας εκπαίδευσης, ο οποίος καθόριζε οτιδήποτε σχετιζόταν με το σχολικό πρόγραμμα και τις εξετάσεις, προστατεύοντας την πολιτισμική ιδιαιτερότητα των ντόπιων. Οι πολιτικοί αυτοί περιορισμοί στάθηκαν ικανοί να απομακρύνουν τα παιδιά των μαλτέζικης καταγωγής μεταναστών από τις ρίζες τους και να τα αφομοιώσουν στο αναγεννημένο, μετά τις διάφορες ξενικές κατακτήσεις, ελληνικό περιβάλλον. Μία σειρά αναγκαστικών Νόμων που ακολούθησαν, αναφορικά με την υποχρέωση των Μαλτεζοκερκυραίων να εγγραφούν στα Μητρώα του Δήμου Κερκυραίων και να πολιτογραφηθούν Έλληνες, συνέτειναν, παρά την αυστηρή τους επιβολή, στην ταχύτερη ένταξη των απογόνων των Μαλτέζων μεταναστών στο ελληνικό περιβάλλον. Το φαινόμενο, συνεπώς, της μαλτέζικης μετανάστευσης, δεν στάθηκε ικανό, παρά τις αρχικές αγγλικές επιδιώξεις να απειλήσει το δημογραφικό και τον παραδοσιακό πολιτισμικό χαρακτήρα της ελληνικής κοινωνίας και οι Μαλτέζοι στην Κέρκυρα αφομοιώθηκαν σχετικά εύκολα, αντικαθιστώντας την ταυτότητα του τόπου καταγωγής τους με αυτήν της κοινωνίας αποδοχής, διατηρώντας μονάχα, σε ένα διακριτό ποσοστό τη θρησκευτική διαφορετικότητα, τη βαθιά, δηλαδή τους προσκόλληση στην Καθολική Εκκλησία, η οποία αποτελούσε έως πρόσφατα τον κύριο συνδετικό τους ιστό. Δεν μπορούμε σίγουρα να μιλάμε για ενσωμάτωση των Μαλτέζων στο τοπικό μας περιβάλλον αφού ούτε τα ισχύοντα νομοθετικά πλαίσια, ούτε οι επικρατούσες σκληρές κοινωνικές συνθήκες, ούτε οι πολιτικές εκφοβισμούς, αλλά ούτε και η λειτουργία του σχολείου τους ευνόησαν τη διατήρηση της γλώσσας, των εθίμων και των παραδόσεών τους, άρα μιλάμε πλέον για ένα φαινόμενο ολοσχερούς αφομοίωσης μέσα στην κοινωνία και στη χώρα υποδοχής.

Στην έκδοση που θα σας μοιραστεί αργότερα θα διατρέξετε τα στατιστικά και δημογραφικά στοιχεία αλλά και τα επώνυμα των οικογενειών που διαμόρφωσαν τα πρώτα μεταναστευτικά κύματα προς την Κέρκυρα. Η έκδοση αυτή του Συλλόγου Albert Cohen Κέρκυρα φιλοδοξεί να παρουσιάσει μέσα από μία ενδεικτική επιλογή εγγράφων, ενθυμημάτων και φωτογραφικού υλικού όψεις της ιστορίας των Μαλτέζων που εγκαταστάθηκαν στην Κέρκυρα από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα έως και τα πρώτα χρόνια του 20^{ου} και τον τρόπο με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην τοπική κοινωνία. Παράλληλα, αναδεικνύονται οι διακρίσεις που πέτυχαν πολλά από τα μέλη της μαλτέζικης κοινότητας, οι επιδόσεις τους σε διάφορες διεθνείς εκθέσεις και ο ρόλος που διαδραμάτισαν στην εξέλιξη της κοινωνίας αυτού του τόπου. Αποτυπώνονται οι επιρροές που άσκησαν στον τομέα της εξέλιξης των μέσων αγροτικής παραγωγής, των οικοδομικών έργων, αρχικά στην υπηρεσία των βρετανικών δυνάμεων για την οικοδόμηση και τη διακόσμηση του ανακτόρου που μας φιλοξενεί απόψε, αλλά και πολλών ακόμη δημοσίων έργων και υποδομών, από μαλτέζικη συνήθως πέτρα. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στους εκπροσώπους των εικαστικών και διακοσμητικών τεχνών, αλλά και σε αυτούς του λυρικού θεάτρου, της μουσικής και των φιλαρμονικών εταιρειών, στην εξέλιξη των οποίων οι Μαλτέζοι μουσικοί και συνθέτες, όπως οι Καραβάνα, Καμηλιέρη και Γκρεκ διαδραμάτισαν εξέχοντα ρόλο. Σημαντικός ο ρόλος των Μαλτέζων μεταναστών και των απογόνων τους στον τομέα των μεταφορών, του εμπορίου, της μεταποίησης, της αργυροχρυσοχοΐας, της γαστρονομίας, του αθλητισμού, όπου Κερκυραίοι απόγονοι Μαλτέζων μεταναστών τίμησαν και συνεχίζουν να τιμούν σε δεκάδες περιπτώσεις τα χρώματα των ομάδων της Κέρκυρας. Πάνω απ' όλα ο ρόλος τους στο πεδίο της ευεργεσίας ως μέσο κοινωνικής αλληλεγγύης και προσφοράς, αλλά και της ευρύτερης εκκλησιαστικής ζωής. Παρουσιάζονται τέλος γλαφυρά όψεις της καθημερινότητας και των συναναστροφών τους μέσα στους αλληλοβοηθητικούς συλλόγους, αλλά και τις εκκλησιαστικές οργανώσεις που ίδρυσαν, πληροφορίες για το σχολείο και το γηροκομείο τους, μέσα από τη σχέση τους με τις Φραγκισκανές Μοναχές από τη Μάλτα που διατηρείται και εξελίσσεται έως σήμερα. Από τους κόλπους αυτής της κοινότητας αναδείχθηκαν προσωπικότητες που το έργο τους διασώζει η τοπική ιστορία: νομικοί, ιατροί και στελέχη του κατασκευαστικού τομέα, άτομα που

υπηρέτησαν με συνέπεια και σύνεση στον καλλιτεχνικό, ακαδημαϊκό, πολιτικό και κοινωνικό τομέα, τη χορωδιακή μουσική, τις επιστήμες και τα γράμματα.

Είναι οι απόγονοι των ανθρώπων εκείνων, για τους οποίους ένας Γάλλος πρόξενος στην Κέρκυρα, ο Ramir Vadala, έγραψε πριν από έναν περίπου αιώνα πως “ο μετανάστης από τη Μάλτα δε στηρίζεται ούτε στην Κυβέρνηση, ούτε σε γενναιόδωρους ευεργέτες. Απλώς στους τρόπους του κι εργατικός, δεν εμπιστεύεται τίποτα άλλο εκτός από τα χέρια του και με πολύ θάρρος, δυναμισμό και σκληρή δουλειά ακολουθεί οποιοδήποτε δρόμο τον οδηγεί σε φίλους και συγγενείς. Οπου κι αν πάει θα επιτύχει να ζει με αξιοπρέπεια και σύνεση και τις περισσότερες φορές θα καρπωθεί την επιτυχία και την τιμή που έρχονται μαζί μ’ αυτά”.

Εκπροσωπώντας την Κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Μάλτας, ως Πρόξενός της στο νησί της Κέρκυρας και μεταφέροντας τις ευχές της Α.Ε. του Πρέσβη μας στην Αθήνα, τον οποίον λόγιοι υγείας κράτησαν μακριά από τη σημερινή εκδήλωση, θα ήθελα να σταθώ σε ένα επιπλέον γεγονός: η σημερινή ημέρα για το λαό της Μάλτας έχει μία ιδιαίτερη σημασία και μία βαριά αξία. Η σημερινή ημέρα, η εβδόμη Ιουνίου, ή η Sette Giugno όπως έχει καταγραφεί ιστορικά, αποτελεί μία από τις πέντε εθνικές επετείους της Δημοκρατίας της Μάλτας. Κάθε χρόνο, σαν σήμερα, το Κοινοβούλιο της Μάλτας τιμά τις διαδηλώσεις που σημειώθηκαν στην αποικία του βρετανικού στέμματος στις 7 Ιουνίου 1919 όταν τα βρετανικά στρατεύματα κατέστειλαν βιαιώς τις ταραχές των Μαλτέζων αγωνιστών που αντιδρούσαν στην αύξηση του κόστους ζωής και παραγωγής. Στον απόηχο του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, με την οικονομία και τα μέσα παραγωγής να παραπαίουν δραματικά, η αποικιακή κυβέρνηση της Μάλτας είχε αποτύχει να παράσχει επαρκή προμήθεια βασικών τροφίμων στα νησιά. Οι εισαγωγές ήταν περιορισμένες και καθώς τα τρόφιμα σπάνιζαν οι τιμές αυξήθηκαν, οδηγώντας σε καταχρήσεις και παραεμπόριο. Οι εργάτες στα ναυπηγεία, ο φοιτητικός κόσμος, η τοπική αστυνομία, οι ταχυδρομικοί υπάλληλοι και οι αγρότες είχαν ξεκινήσει ήδη από τα μέσα του Φεβρουαρίου διαδηλώσεις και απεργίες, απαιτώντας οικονομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις. Θεμελιώδης αιτία της εξέγερσης υπήρξαν άλλωστε και οι πολιτικές εξελίξεις υποκινούμενες από την εθνικιστική παράταξη. Η πρώτη συνεδρίαση της Εθνοσυνέλευσης, που πραγματοποιήθηκε στις 25 Φεβρουαρίου 1919, είχε εγκρίνει ένα ψήφισμα που επιθυμούσε για τη Μάλτα όλα τα δικαιώματα που απολάμβαναν οι νικητήριες συμμαχικές δυνάμεις ύστερα από τη συνδιάσκεψη ειρήνης των Βερσαλλιών, κάτι που ήλπιζαν να σημάνει την ανεξαρτησία της από τη Βρετανική Αυτοκρατορία. Οι ταραχές και η απάντηση της βρετανικής αποικιακής κυβέρνησης σε αυτές οδήγησαν σε αυξημένα αντιαποικιακά αισθήματα στο κοινό της Μάλτας, ενώ ακραίοι πολιτικοί σχηματισμοί από την Ιταλία που είχαν διεισδύσει στα πολιτικά ζητήματα του νησιού, θεώρησαν τις ταραχές ως ευκαιρία για την προώθηση του ιταλικού αλυτρωτισμού στη Μάλτα.

Αν και η Βρετανική διοίκηση προσπάθησε να αποφύγει κάθε ένοπλη αντίδραση, το πλήθος και η ένταση των εκδηλώσεων, η κατάληψη δημόσιων κτιρίων και η καταστροφή κρατικών υποδομών οδήγησαν σε αντεπίθεση και με την σπίθα της αναταραχής να ανάβει με την υποστολή της βρετανικής σημαίας και την καταστροφή της, η αντίδραση υπήρξε αναπότρεπτη, αφήνοντας πίσω της τέσσερις νεκρούς Μαλτέζους εργάτες. Οι ταραχές συνεχίστηκαν για μία ακόμη εβδομάδα και υποχώρησαν όταν ο νέος Κυβερνήτης που ανέλαβε εσπευσμένα τη διακυβέρνηση, συνέστησε φιλελεύθερες παραχωρήσεις στους Μαλτέζους, καταργώντας σταδιακά την πολιτική λογοκρισία, κάτι που οδήγησε δύο χρόνια αργότερα στις πρώτες εκλογές που διεξήχθησαν βάσει του νέου συντάγματος και στην εκλογή νέων πολιτικών σχηματισμών.

Αιώνες τώρα, και πολύ περισσότερο τους δύο τελευταίους, οι σχέσεις ανάμεσα στην Κέρκυρα και την Μάλτα έχουν γερά θεμέλια στον ιστορικό χρόνο και η συνεισφορά των μαλτέζικης καταγωγής συμπολιτών μας στην εξέλιξη και την πρόοδο της κερκυραϊκής κοινωνίας αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερος σημαντική. Στους ανθρώπους αυτούς, στις γενεές που εργάστηκαν σκληρά και με εντιμότητα για να μπορούν τα δικά τους παιδιά ως Κερκυραίοι και ως Έλληνες πολίτες να προκόψουν σε αυτόν τον τόπο, κερδίζοντας την συμπάθεια και τον σεβασμό των συμπατριωτών τους, σε αυτούς τους ανθρώπους που πέθαναν σκάβοντας νυχθημερόν αυτήν την κερκυραϊκή γη, σε αυτούς τους ανθρώπους αφιερώνεται η αποψινή βραδιά.

Σπύρος Π. Γαούτσης

Χαιρετισμός στην εκδήλωση του Συλλόγου Albert Cohen στο Μουσείο Ασιατικής Τέχνης.
Κέρκυρα, Σάββατο 7 Ιουνίου 2025.